

Cathy Sweeney

break down

Vertaald door
Lisette van Eijk

ZWARTJES & LABOVIĆ

Moeders horen niet op roadtrip te gaan.

Moeders kunnen op vakantie gaan, een stedentripje maken, een uitje hebben, maar niet op roadtrip gaan. Vrouwen zonder kinderen, die gaan op roadtrip. Als een Moeder van huis vertrekt, wordt er verwacht dat ze vroeg of laat weer terugkomt, met boodschappentassen. En daar zijn goede redenen voor. Als ze over een snelweg rijdt, of per trein of bus of veerboot reist, of een lift krijgt van een vreemde, of een nacht doorbrengt in een goedkoop hotel, ontsnapt een Moeder misschien even aan het verhaal dat ze zichzelf vertelt over het leven dat ze leidt.

En dan?

De ochtend dat ik mijn comfortabele huis in de buitenwijk van Dublin verlaat en op een roadtrip ga, is een gewone dinsdag in november, ergens in die korte adempauze tussen het einde van Halloween en de opmaat naar kerst. Wanneer de wekker gaat, druk ik de snooze knop in en blijf liggen, klaarwakker in het donker. Ik voel me zoals ik me elke ochtend voel, een beetje gestrest, een beetje hoofdpijnerig, mijn tandvles pijnlijk van het knarsen op mijn bitje in mijn dromen. Naast me, als een trage metronoom, de ademhaling van een man die zeer tevreden is met zijn leven; met zijn geweldige vrouw en kinderen, zijn comfortabele huis en succesvolle carrière, en de app op zijn Apple Watch die elke avond

bevestigt dat hij zijn dagelijkse doelen heeft bereikt.

De dag die voor me ligt, is in marmer gebeiteld. Opstaan. Klaarmaken voor werk op een middelbare school. Checken of zoon wakker is. Koffiedrinken. De kat naar buiten laten. Zoon bij school afzetten. Naar werk rijden. Lesgeven. Kletsen met collega's. Een fles wijn kopen op de terugweg. Avondeten koken. Wijn inschenken. Opruimen. Een wasje draaien. Ruzie met dochter voorkomen. Man eraan herinneren dat hij zijn moeder moet bellen over haar testuitslag. In bad gaan. Scrollen op telefoon. Fles wijn opdrinken. Tv in de slaapkamer aanzetten. In slaap vallen.

Maar er knapt iets op die gewone dinsdag in november. Ik heb geen zin om naar mijn werk te gaan. Ik heb geen zin om mijn zoon af te zetten bij school. Ik heb zelfs geen zin om de kat naar buiten te laten.

Genoeg gesnoozed. Ik kleed me voor werk omdat werk is waar ik heen hoor te gaan: zwarte broek, enkellaarsjes, groot wit overhemd, lichtblauwe kasjmieren trui, pied-de-poulejas met een namaakbroche. De broek zit strak doordat hij net is gestoomd en ik moet mijn buik inhouden om de rits dicht te krijgen. In de badkamer poets ik mijn tanden, doe wat make-up op en haal een borstel door mijn haar. Beneden, wanneer ik de koelkast opentrek voor een flesje water, ruik ik een knoflookwalm. De chorizo is weer niet in de bewaardoos gelegd. In de woonkamer brandt een lamp en er hangt een stropdas over de bankleuning. Op de salontafel de resten van een kaasplateau.

Ik pak mijn handtas en sleutels, laat de voordeur achter me dichtvallen.

Ik heb er geen idee van dat ik nooit meer terug zal komen.

In mijn herinnering heerste er een vreemde, onwerkelijke stemming die ochtend dat ik vertrok. Een roerloosheid. Alles was niet alleen koud, maar bevroren, alsof er een stomp overheen was gezet. De stoep. De weg. De woonwijk. Niets bewoog, zelfs de bladeren aan de bomen niet. Vogelgezang in de verte klonk als achtergrondmuziek en geelverlichte ramen duiden op bedrijvigheid die zo zou beginnen, maar nu nog niet.

Maar waarschijnlijk was de ochtend helemaal niet zo. Het geheugen is de grote filmregisseur, het verzamelt flarden van stemmingen en maakt er beelden van. Als ik nu terugdenk aan die ochtend, zie ik hem als een fragment uit een film waarin ik de hoofdrol speel. Ik zie mezelf in een stil landschap als op oude filmbeelden die worden geprojecteerd op een scherm. Ik heb het fragment al een miljoen keer bekeken. Een blonde vrouw staat bij een voordeur, handtas over haar schouder, sleutels in haar hand. Het is donker buiten, maar ze is zichtbaar in de straatverlichting. Ze loopt de oprit af naar haar zwarte SUV, schakelt ondertussen het alarm in, maar iets onderbreekt haar, een stem die roept vanaf de weg. Ze loopt een paar passen verder de oprit af, armen over elkaar tegen de kou. Je zou de vrouw kunnen omschrijven als ‘goed geconserveerd’ of aantrekkelijk ‘voor haar leeftijd’. Misschien denk je dat je haar kent. Of haar type kent.

BREAKDOWN

Ik heb dit fragment zo vaak afgespeeld, soms in kleur, soms in zwart-wit, in een poging een close-up te vangen, maar ik kan het gezicht van de vrouw nooit zien.

De deur valt dicht en ik sta buiten.

Het is koud. In het licht van de lantaarnpalen lijken de bomen van brons, en er hangen regendruppels aan hun bladeren. Ik hoor vogeltjes tsjirpen.

Om me heen is de woonwijk onbeweeglijk. Elk vrijstaand roodbakstenen huis precies hetzelfde, afgezien van 'onderscheidende' variaties. Ligusterhaag of muurtje. Smeedijzeren hek of stenen pilaren. Houten of metalen huisnummers. Een hangplant of laurierplant in pot aan weerszijden van de veranda. Een van de huizen heeft een vroege kerstboom voor het raam, terwijl op de trap van een ander een pompoen staat, zijn grijns ingevallen en zwart.

Een BMW stopt net voorbij onze oprit. Het raampje glijdt omlaag en er verschijnt een hand, die enthousiast heen en weer zwaait.

– Hé, hallo! Lang niet gezien.

De hand en de stem zijn van mijn buurvrouw Susan, op weg naar de sportschool, haar kantooroutfit bungelend aan een kleerhanger achterin. Mijn man en ik zijn bevriend met haar en haar man. Onze kinderen hebben de verkeerde leeftijd om vrienden te zijn, maar ze kennen elkaar.

Ik loop een paar passen de oprit af en zeg gedag, terwijl ik mijn armen over elkaar sla tegen de kou.

Susans haar valt op de kraag van haar trainingsjasje, glan-

zend en getemd. Ze is een dure advocaat. Haar man doet iets in het theater, maar lijkt het grootste deel van zijn tijd te besteden aan de zorg voor hun vier kinderen. Susan noemt hem, meestal terwijl ze even zijn arm aanraakt, ‘de creatieve van ons twee’. Ze vertelde me eens, toen we allemaal een beetje dronken waren, dat als er brand zou uitbreken in haar huis, het eerste wat ze zou redden haar Dyson-föhn was.

– Alles goed?

– Prima, zeg ik, maar terwijl ik het zeg realiseer ik me dat het niet waar is. Of eigenlijk niet. Niets is goed.

– Wat?

Ze begint te lachen. Maar als ik niets meer zeg, bevriest haar mond, en rijdt ze weg.

Een wit gaas bedekt mijn SUV. Ik druk op de elektronische sleutel, ga zitten, zet mijn handtas op de bijrijdersstoel. Mijn hele lichaam voelt als uit ijs gehouwen. Zelfs in de auto zijn mijn voeten steenkoud.

Ik steek de sleutel in het contact, start de motor, doe mijn gordel om, laat hete lucht uit de verwarming blazen en doe de koplampen aan. Door de voorruit staar ik naar het huis dat ik net heb verlaten.

Een uitstekend onderhouden gezinswoning, gelegen op slechts enkele minuten van de snelweg, met een snelle verbinding naar zowel de stad als het zuiden. Deze woning heeft veel te bieden, waaronder een uitgebouwde keuken/eetkamer/zitkamer met uitzicht op de fraai aangelegde achtertuin met veel privacy. Daarnaast beschikt de woning over extra woonruimte op de zolderverdieping.

Telkens als er een **TE KOOP**-bord voor een huis in onze wijk verschijnt, is mijn man dolblij met hoeveel onze ‘bezitting’ in

waarde is gestegen. Maar in het licht van de koplampen lijkt het huis meer op een kindertekening dan op een bezitting, met treurige raamogen en een deur als een opengesperde mond.

Ik trap de koppeling in, zet de auto in zijn achteruit, druk het gaspedaal in en rij de oprit af, de woonwijk uit tussen de twee granieten pilaren door die de ingang een zweem van 'traditie' moeten geven. Bij de kruising waar ik altijd rechts afsla naar de stad, aarzel ik. Het getik van de richtingaanwijzer wordt luider en de auto achter me knippert naar me met zijn lichten. Een vreemd, langgerekt moment van inertie, als een gat in de tijd, en dan een plotselinge stoot van adrenaline als ik de richtingaanwijzer een tik geef en scherp links afsla.

De lucht aan de horizon is nog steeds donker. Het klokje op het dashboard geeft 7.32 uur aan.

Snelweg

Voorbij de woonwijk vertraagt het verkeer op de verbindingsweg en ik kom langs kranen en pionnen, half voltooide kantoorgebouwen en gloednieuwe flatgebouwen, voordat ik zuidwaarts rij. De snelweg in de tegenovergestelde richting verandert al in een stilstaande metalen rivier. Mijn lippen voelen droog en schilferig.

In de zijspiegel slingert een rij rode achterlichten helemaal terug naar het huis waar drie mensen nog liggen te slapen: mijn zoon, mijn dochter, mijn man.

Maar ik wil nu niet aan hen denken.

De lucht is vol novemberwit, meer afwezigheid dan kleur, en langs de snelweg zilveren flitsen van reusachtige hoogspanningsmasten. Controle over snelheid, temperatuur en geluid brengt me in een staat van tijdelijke kalmte, alsof ik op stand-by sta, en het landschap trekt voorbij in een stroom van grijs en groen zonder dat ik het opmerk, alsof er een vertraging is; een beeld dringt pas tot me door minuten nadat ik iets ben gepasseerd: een nieuw viaduct in aanbouw met de steunpilaren al op hun plek, een ploeg van de plantsoendienst die onkruidverdelger sproeit en het gras maait, een parkeerhaven met een bord waarop staat **DEZE BERM IS GEEN TOILET**, een eenzame beuk in een veld. Ik heb ergens gelezen dat twintig procent van alle Amerikaanse maaltijden in de auto wordt gegeten. Dat verbaast me niet. Het is

een eigenaardig genoeg om afgeschermd te zijn van de wereld terwijl je je erdoorheen beweegt, vooral in deze luxe *sport utility vehicle*, een cadeau van mijn man voor mijn vijftigste verjaardag, twee jaar geleden.

Mijn man, Tom: vierenvijftig, van nature slank, warrig grijs haar, gekreukte kleren, bril, oude leren boekentas, runt zijn eigen mediabedrijf. Heeft de neiging om door het huis te lopen en te vragen: *Heb je mijn . . . gezien? Waar is mijn . . . ?* En ook, als ik iets heb gekookt: *Helemaal zelfgemaakt?* Een man die van orde en routine houdt, wiens smaak in boeken, muziek en films al volledig was gevormd toen hij begin twintig was en sindsdien niet meer is veranderd. In tegenstelling tot zijn politieke opvattingen. Voor andere vrouwen ‘een interessante man’.

Met één hand aan het stuur tik ik een sms’je naar hem.

– *Heb iets van werk. Moest vroeg weg. x*

Hij schepte er enorm veel genoeg in om de auto voor me te kopen en krijgt er nog steeds een kick van om te vragen: *Loopt de motor goed?* Ik had een sieraad of een handtas verwacht, maar ik ben blijer met deze auto dan ik toegeef. Als je erin zit, is de wereld altijd een beetje onwerkelijk. Soms vertrek ik van huis met de mededeling dat ik een boodschap moet doen, maar rij ik in plaats daarvan gewoon wat rond. Ik hou van het gevoel nergens te zijn. Het denkt makkelijker na. Dan parkeer ik in een rustige doodlopende straat en scrol door mijn telefoon, of ik haal koffie en luister naar de radio. Het is nooit hetzelfde met een passagier aan boord.’s Ochtends, als mijn zoon is uitgestapt bij zijn school, vind ik het heerlijk om weer alleen te zijn.

Mist versluiert de snelweg. Ik kan dichtbij wel zien, maar heb geen dieptezicht. Velden bomen heggen, allemaal verwaagd, verdwijnen in de nevel. Dan, net zo plotseling, trekt